

גדלי שניצל

משה אפרתי
MOSHE EFRATI

כתבתי קטע ריתמי ארוך מאוד והוא האזין ואמר: אתה חושב שבנאדם יכול לרקוד חמש דקות בקצב מטורף כזה... שתבין שהכל בא מן הגוף. ואז למדתי מה זאת מוסיקה.

למדתי ממנו גם דברים בניצוח. הבנתי אותו דרך מעשה האמנות שבו אתה עושה תנועות שזורמת בהן מוסיקה. התרשמתי מדרכו להשפיע עלי בעניין הזה. מין אלטר-אגו שכזה. ראיתי את הטכניקה שלו: לא לומר אף פעם את העיקר, כי את העיקר לא ניתן לומר. משה, יש לו הרבה מסכים עד שמגיעים אליו. הוא מדבר בצורה כללית. הוא נכנס, הוא יכול לשתות כוסית, להסתכל, לומר משפט שלא שייך ומשפט שכן שייך, עד שמגיעים לעיקר.

ואז הוא קם וכמו צייר אשף משרטט בתנועה אחת את כל המחול, את התמצית, כאומר: הנה תמצית המחול שנתעסק בו עכשיו והנה המיקצב. ואז הוא יכול לנגן משהו על הפסנתר ולשיר... הוא שר חזנות יפהפייה ושירה גריגוריאנית, ומה לא.

אדם היודע שהמלה שלו היא דרך הגוף. "קולדממה" זה עניין של עיקרון. קול צמוד לדממה, בדיוק כפי שהגוף צמוד לנפש. את זה משה הבין באינטואיציות שלו, ואת זה הוא שידר לי. כשנכנס אלי בפעם הראשונה ואמר: אני רוצה שתכתוב לי משהו, אלו היו המלים הראשונות והאחרונות, ומאז אני חי יום-יום עם משה. למדתי מוסיקה ממנו.

לא מדובר בקריאת תווים. ואגב, תווים הם הדממה של המוסיקה. התווים המתים הם הבטחה של יצירה, עדיין לא היצירה עצמה. כך גם הדממה, השתקים הללו. ועוד דבר משותף לנו: הבנתי אותו מיד בתנועה. כשמושה היה עושה תנועה עם היד ומהמהם "צ'יק, צ'יק-צ'יה..." מיד הבנתי למה הוא מתכוון.

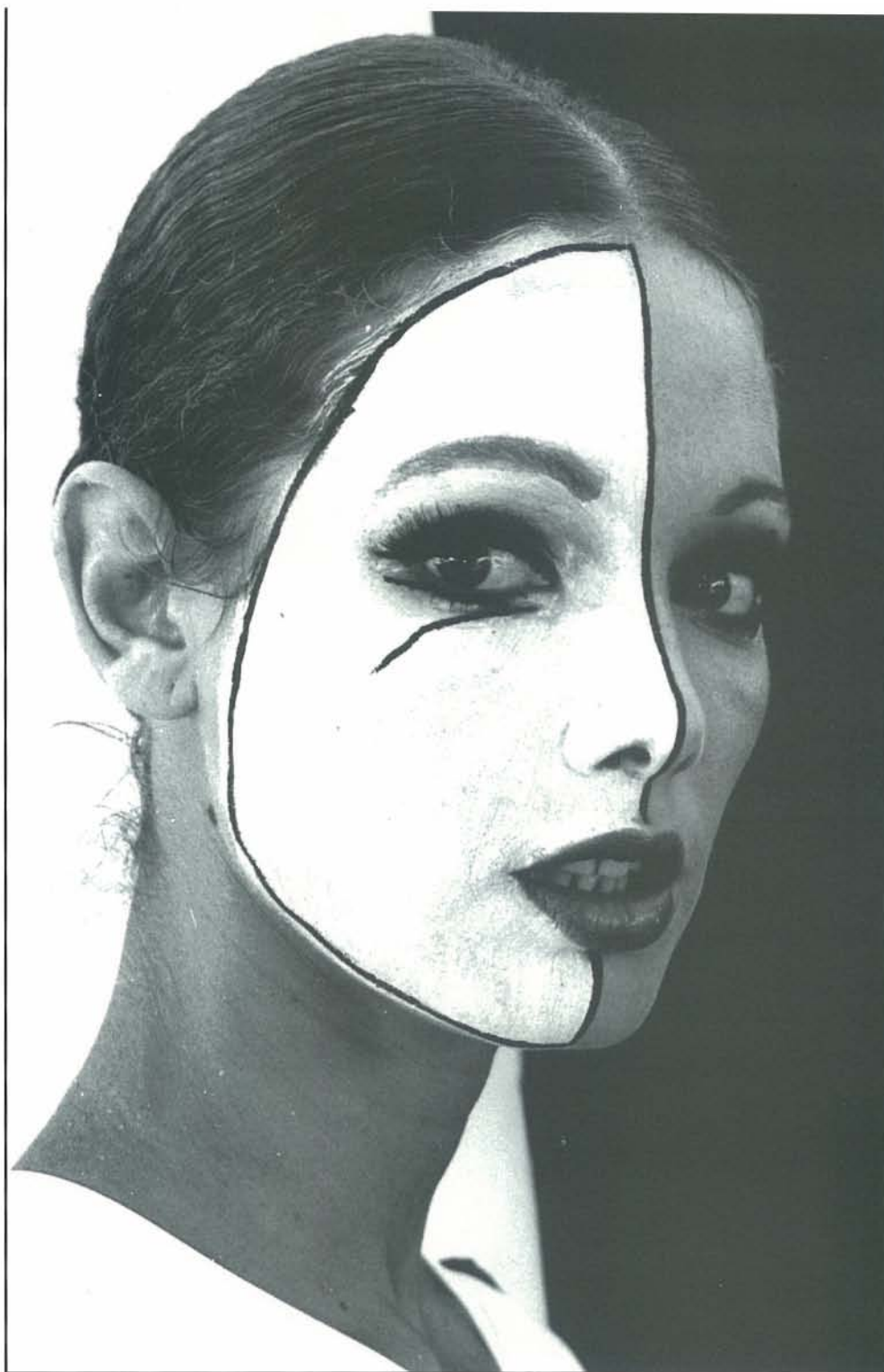
זה הדבר הראשון שהוא עושה. בא ושר את המוסיקה בליווי תנועה. אמרתי לו: משה, אתה לא צריך מוסיקה, אני רק אקליט אותך... וזה גם מה שעשיתי. ב"לפתח חטאת רובץ". כשראיתי אותו, ידעתי שהוא פטרושקה, שהוא הפאון, שהוא נייזנסקי שלנו, שיש בו דברים שאין באף אחד אחר.

מאת נועם שריף

שש פעמים נפגשתי עם משה אפרתי בעבודה על יצירות מחול. אבל בעצם אני איתו בכל יום ויום, גם כשאנחנו לא יחד. לא הייתי שם אותו בתוך שק ה"ישראליות" וה"יהדות". משה הוא אוניקום, דגם בודד ומיוחד. כשראיתי אותו בפעם הראשונה ממש השתוללתי מהצירוף הנדיר הזה של יצירות עצומה, של גופניות, ושל הפילוסוף של המחול.

"כמיהות", מוזיקה: נועם שריף, גיזפה טרטיני
קולאז' ופס-קול: משה אפרתי, רקדנים: אמנון דמתי, גבי בר, אריה בורשטיין, צילום: יורם רובין
"ASPIRATIONS", MUSIC: NOAM SHERIFF, GIUSEPPE TARTINI
COLLAGE: MOSHE EFRATI, DANCERS: AMNON DAMTI, GABI BARR, ARIE BURSSTAIN, PHOTO: YORAM RUBIN

מיד ראיתי בו את האלטר-אגו. שנינו גדיים, או תיישים אם תרצה. מזל גדי פירושו עקשנות מטורפת, מצד אחד, ומצד שני פנים עם קונטרול, מסכה כזאת. לא תדע מה מסתתר שם. זה כל כך התאים לשנינו. ומאז אנחנו יום אחד עם השני, גם כשאנחנו לא מתראים.

"עד שקמתי" המובסס על שירת דבורה, נבנה בעצם על השירה של משה, על המיקצבים שלו. הוא היה מטייל בחדר, רוקד. בקיצור, שפת הגוף. ואצל משה, אין גבולות לשפת הגוף.

אבל משה יונק מן השפה העברית, וזו העוצמה וזה הכוח שלו. הוא קורא את התנ"ך לתוך תוכו עם הסיפור, ועם הסיפור של המלה. הוא מבין את זה לא אינטואיטיבית, אלא הבנה ממין אחר לגמרי. והוא לא מעביר אליך בצורה מילולית את ההבנה שלו. אתה

והוא תמיד בא עם רעיונות. בא ישר מן האירוע עם חוויית האירוע ואומר: ההלוויה. איזו הלוויה? מי מת? - הייתי נבהל, והוא היה בשלו: הנשים בשחור שרו שים פס פס... ואני הייתי מתיישב ולא הייתי מספיק לרשום את המגנינות השופעות ממנו. את זה נשים שרות, הוא אמר, בהלוויה בירושלים, אתה מבין? זה מהאינקוויזיציה. ומיד עבר לדבר על האינקוויזיציה של אז, והכניס לי את הפסיון הספרדי בדלת האחורית. שנים לפני שהזמינו אצלי את הפסיון הספרדי הפסיון כבר היה כתוב, בגלל משה.

(דברים שנאמרו בתוכנית "סקאלה", שהוקדשה כמחווה ללהקת "קולדממה" בערוץ 3 של הטלוויזיה הישראלית)

"האני האחר (אלטר אגו)", מוסיקה: נועם שריף

רקדנית: אסתר נדלר, צילום: משה רז

"ALTER EGO"

MUSIC: NOAM SHERIFF

DANCER: ESTHER NADLER

PHOTO: MOSHE RAZ

צריך לקלוט את זה מן התנועה, משפת התנועה שלו.

באסתי נדלר הוא מצא את הפרטנר ליצירה. הכוח האינטלקטואלי שלה שווה ליכולת הריקוד שלה, וכשאסתי נדלר עזבה את המחול לא נמצא לה תחליף, וברוך השם שזה כך. יש אנשים שאין להם תחליף. היא מנקזת את משה ויוצרת מין תסריט כתוב שמאפשר לו לעבוד. מאז שמשה עובד עם אסתי הדברים קיבלו תפנית נוספת, זווית נוספת.

משה הוא בראשיתי כל כך, שאתה לא יכול לעמוד בפני העוצמה ובפני הכוח שלו. הוא מגלה דבר רב-שכבתי ואומר לי: הנה היהלום שלנו. אנחנו נוריד ממנו את כל הכלוך, ננקה וננקה, ונגיע אליו.

"פרקים, קולות", מוסיקה: נועם שריף, קולות ועיבוד

לסינטיסייזר ותופים: משה אפרתי, רקדן: אמנון דמתי

צילום: יורם רובין

"CHAPTERS, VOICES", MUSIC: NOAM SHERIFF, VOCAL TRACK AND

MUSICAL MIX: MOSHE EFRATI, DANCER: AMNON DAMTI

PHOTO: YORAM RUBIN